

בעין טובה

שיעור אורות התחייה סעיף ז' חלק א'

הרב זלמן ברוך מלמד

סוכם על ידי תלמידים¹

- א. מהיכן נשאב כוחות להגשים את חלומותינו
- ב. התעוררות שאיפת החיים
- ג. שורש המשבר הרוחני
- ד. מבט מקיף של אמונה
- ה. התקדמות על ידי משברים
- ו. מודעות למשמעות המשבר
- ז. מבט הרב על המציאות
- ח. רעיון החופש
- ט. לא לפחד כלל
- י. בין הזמנים
- יא. הסתכלות בריאה

ממעמקי הגניזה של הנשמה נקח את האור אשר יחיה את העם כולו, להעמידו על רגליו. כח החיים הולך הוא ומתגבר, הוא פורץ לו את נתיבותיו, אבל אנו צריכים לחקר את תכנית רוחו. השאיפה לרוח הקודש עליון, רוח הקודש המתדמה לרוח גבורים אזורי כח אלהים שהיה לנו בימים מקדם, בעת אשר הכירה האומה את עצמה בגלוי, היא מתגברת והולכת. דרך הזרמתה היא פורצת גדרים, היא מוחקת צורות של תמימות רגילה ומאבדת ע"י זה אוצרות חיים נשגבים, ולכאורה נשאר המצב איום, קרח מכאן ומכאן. אבל אין זה כ"א מעבר, תיכף אנו צריכים לגשת אל ההזרחה העליונה, של אור החיים הנובע ממקורו הנשא מרום מראשון, שיטביע בכחו צורה איתנה, ממולאה בגבורת קודש יותר מכל מה שהתמימות הבינונית, שאינה מוארה כל צרכה מאור הקודש הטהור, יכולה לתן....

(אורות התחייה סעיף ז')

¹ השיעור והמקורות סוכמו על ידי תלמידים והיו לעיני הרב.

א. מהיכן נשאב כוחות להגשים את חלומותינו

"ממעמקי הגניזה של הנשמה ניקח את האור אשר יחיה את העם כולו, להעמידו על רגליו".

משפט זה חשוב מאוד מפני שהוא עונה על שאלה גדולה שמעסיקה את כולם. מאיפה נשאב את הכוחות להגשים את חלומותינו? מאיפה נשאב כוחות לתקן את המצב של עם ישראל? כיצד למשל ניגש לטפל בכל הנושא של המלחמה עם הערבים? איך נצא מהמצב המסובך שנראה שאין ממנו מוצא?

כששאלו את הרב צבי יהודה האם באמת אפשרי שלמדינה יהיה אופי אמוני, הוא השיב שהאחריות לכך מוטלת עלינו ולא על אף אחד אחר. הרי אי אפשר לבקש זאת מהגויים או מאלה שאינם קרובים לתורה ומצוות. אפשר לבקש זאת רק מעצמנו. אנחנו נשתדל ונתאמץ ובעזרת ה' גם נעשה שינוי. יש בנו הרבה כוחות והרב כותב זאת מפני שהוא באמת מרגיש כך. אדם שואל את עצמו מי יעזור לו? מי יחזק אותו? מאיפה הוא ימצא כוחות? התשובה היא שיש לו כל הכוחות שהוא זקוק להם בתוך עצמו! ממעמקי הנשמה ניקח את האור מפני ששם האור הוא ללא גבולות.

ב. התעוררות שאיפת חיים

הרב רואה ש"כח החיים הולך הוא ומתגבר, הוא פורץ לו את נתיבותיו, אבל אנו צריכים לחקר את תכנית רוחו". אנו רואים תחייה רוחנית, כוחות של האומה הולכים ומתגברים, עם ישראל רוצה לחדש את חייו. אבל צריך לחקור את טיבה העמוק של התעוררות זו, ולהבין לאן היא חותרת. הרב מתבונן על התעוררות זו ורואה שהיא בקשת רוח הקודש.

**"השאיפה לרוח הקודש עליון, רוח הקודש - המתדמה לרוח גבורים
אזורי כח אלהים שהיה לנו בימים מקדם, בעת אשר הכירה האומה
את עצמה בגלוי - היא מתגברת והולכת."**

בעצם ישנה שאיפה עמוקה לקבל שפע גדול של רוח הקודש. רוח הקודש מהסוג שהייתה לגיבורים שחיו בעם ישראל בימי קדם. יתכן והרב מתכוון לדברי חז"ל בסוטה (דף ט ע"ב) שהשכינה הייתה מקשקשת לפני שמשון כזוג. שמשון הגיבור לא היה סתם גיבור, הוא היה נזיר קדוש. מעשי גבורתו הכבירים היו ביטוי של כוח רוחני עליון שירד לעולם. אמנם, יתכן שהרב מתכוון למשמעות הרוחנית של גבורה, ואולי הכוונה היא לשתי המשמעויות גם יחד. השאיפה לחזור לימים הגדולים בארץ ישראל שבהם רוח הקודש הייתה מופיעה בבריאות שלמה, היא השאיפה שהולכת ומתגברת.

ג. שורש המשבר הרוחני

ואם נשאל האם אכן זה מה שקורה, והרי דוקא היום אנו נמצאים בעיצומו של משבר רוחני גדול. וכך מסביר הרב, שהשאיפה היא באמת לשלמות רוחנית גדולה, אבל בדרך הופעתה היא הורסת את מה שקיים. **"דרך הזרמתה היא פורצת גדרים, היא מוחקת צורות של תמימות רגילה ומאבדת ע"י זה אוצרות חיים נשגבים"**. למדרגת רוח הקודש עדיין היא לא הגיעה, ובינתיים היא מבטלת את התוכן הרוחני הקיים של אמונה תמימה ופשוטה, כי היא רוצה משהו אחר, יותר גדול ויותר שלם, והמצב הקיים לא מספק אותה. **"ולכאורה נשאר המצב איום, קרח מכאן ומכאן"**. מצב הביניים שנוצר הוא קשה מאוד, ויש בו נזק עצום.

"אבל אין זה כי אם מעבר. תיכף אנו צריכים לגשת אל ההזרחה העליונה, של אור החיים הנובע ממקורו הנשא מרום מראשון,

שיטביע בכחו צורה איתנה, ממולאה בגבורת קודש יותר מכל מה שהתמימות הבינונית, שאינה מוארה כל צרכה מאור הקודש הטהור, יכולה לתן". כלומר, השבירה היא של תפיסת החיים הקטנה, בכדי לעבור אל מציאות של חיים גדולים. אנחנו צריכים לדלג על שלב הביניים הזה, ולהגיע מהר אל המטרה העליונה של האמונה הגדולה והמחודשת.

אנו צריכים להביא אור שנובע ממקום עליון של ראשוניות, אנו צריכים להיפתח להזדרכה עליונה מאור החיים. ואם ניפתח לאותו אור - באמת יתגדלו כוחותינו ונוכל לעבור לשלב הבא של הבניין החדש שיעמוד על גבי הריסות הבניין הישן. כבר אין מספיק עוצמה בעבודת ה' תמימה של אנשים שנולדו עם יראת ה' טבעית, וקבלו חינוך לתורה ומצוות בלי עמקות והסתכלות רחבה על הגדולה האלוקית המופיעה ומקיפה את כל המציאות. כך הרב מסביר את המשבר.

ד. מבט מקיף של אמונה

קשה לקבל את המבט הזה של הרב, כי זהו מבט שמסתכל על רצף של דורות ולא מתרכז בתפקידנו הממוקד בשעה מסוימת. מי שמסתכל על המציאות כיום, מתקשה לראות בה משהו אידיאלי, לעומת זאת, הרב דן את הרגע מתוך מבט של היקף גדול.

נקודת המוצא של הרב היא שהקב"ה מכוון את המציאות באופן מגמתי אל עבר תכלית עליונה של גאולה שמשמעותה שיא של הופעת שם ה' בכל המציאות כולה. לכן, כל תופעה שאנו פוגשים צריכה להתפרש על ידינו לפי התרומה שלה למהלך הכללי, ואנו צריכים לבדוק מה אפשר להוציא ממנה לטובה. אין תופעה שעומדת בפני עצמה. כל דבר קשור בתהליך הגדול שאורו של משיח כבר האיר עוד לפני שנברא העולם, ובכל רגע העולם צועד לקראת מטרתו העליונה.

לפי זה, כמו העליות גם הירידות הן חלק מהמגמה הכללית, והן מובילות בסופו של דבר לדברים טובים. לכן, התופעה של השבר הרוחני שבו הרבה אנשים עוזבים את האמונה התמימה, יחד עם ההתעוררות הגדולה לתחייה, מתפרשת אצל הרב כמי שמשקפת את מצב הביניים.

ה. התקדמות על ידי משברים

כנראה אין אפשרות שהשבר לא יתרחש, משום שאי אפשר להשיג תוכן חדש בלי לעזוב את התוכן הישן. כשבונים בית חדש צריך להרוס את הישן למרות שזה כואב. זה מזכיר לי את הקושי הגדול שהיה לרב צבי יהודה לעזוב את הבניין הישן של הרב ולעבור לבניין החדש של הישיבה. עד כדי כך היה לו קשה, שאפילו כשכבר עברנו לבניין החדש, הרב צבי יהודה רצה ששיחת ליל יום העצמאות תהייה בבית הרב. לעזוב מצב ישן זה קשה וכואב, אבל אין ברירה, צריך להתקדם.

הרב רואה את השבר הרוחני כמי שבא לאפשר התחדשות. אלו הם דברי המהר"ל (נצח ישראל פרק כו') שהעדר הוא סיבת ההוויה. חז"ל (סוטה דף מט ע"א) מתארים את המשבר הגדול שיהיה בעקבותא דמשיחא, ואת כל הסימנים שחז"ל הזכירו אנו כבר מכירים מהמציאות שלנו. חוסר כבוד לתלמידי חכמים, ילדים פוגעים בהוריהם, האמת נעדרת ועוד. לכאורה היה ראוי יותר שתהייה התקדמות הדרגתית עד שמגיעים אל השיא.

מסביר המהר"ל שלפני התחדשות מוכרח להיות משבר, וכגודל ההתחדשות כך גודל המשבר. זהו הסדר. כשם שילפני שבר - גאון' כך ילפני גאון - שבר'. זה נקרא סתר המדרגה. לפני מדרגה חדשה יש סתר, יש משבר. אבל ודאי שהוא בא לבשר מהלך גדול. אי אפשר אחרת. (לפעמים הכלל הזה עובד גם הפוך, כאשר ישנה התקדמות גדולה, וכשמגיעים לשיא מסוים, מפסיקים להתקדם ונופלים. ילפני שבר -

גאון'. אמנם, אנחנו אף פעם לא מגיעים לשיא, ולכן איננו צריכים ליפול בעטיו, כי תמיד אפשר להתקדם יותר ויותר).

גם לצדיקים יש **משברים**, אפילו אם הם אינם ניכרים בעיני אנשים אחרים. כל תהליך של עליה רצוף בהתמודדויות עם **משברים**, לפעמים גדולים ולפעמים קטנים. משבר הוא ניתוח של ירידה לצורך עליה. ה' מכוון את עולמו לקראת תיקונו ולכן גם הדברים הרעים נועדו להוציא מהם עומק של טוב שלא היה יכול להתגלות לבדו. גם בתחום הרפואה רואים זאת. התקדמות הרפואה נובעת מהתמודדות עם מחלות מסוימות, שכאשר מחפשים להם פתרון מסוים, מתגלה בדרך אגב מידע חדש שמועיל למניעת מחלות אחרות, ולקידום הבריאות בכללותה. זהו סדר העולם.

ו. מודעות למשמעות השבר

כשאדם מודע לזה הוא מצליח להתקדם מהר. הוא חי בביטחון ואמונה, ואינו מפחד מקשיים והתמודדויות. הרב מלמד אותנו לראות את רבש"ע בתוך כל ה**משברים** האלו. כשהאדם יודע שה' מלווה אותו בכל ההתמודדויות שבהם הוא נתון - יש לו הרבה כוח. הוא יודע שה' מביא עליו את הקשיים לטובה, לכן הוא מחפש מה לעשות מצידו כדי להשתמש בהם כמנוף להתקדמות, ואחרי כן לפעמים הוא אפילו שמח שהם באו עליו.

הסתכלות זו הביאה את הרב להיות תמיד בשמחה ואופטימיות. היא אינה מתעלמת מהקשיים. להפך! היא דוקא מאפשרת רגישות מיוחדת לכל מה שקורה במציאות. כשהיו פרעות בחברון והשמועה הגיע לרב, הוא כאב כאב גדול עד מאוד, אבל יחד עם זה הוא ידע שמכל זה צריך לצמוח משהו גדול. לא תמיד בשעת הקושי יש תשובה ברורה לשאלה מה יוצא ממנו, אבל בהסתכלות כללית תמיד רואים התקדמות. מלחמת עולם הראשונה הייתה כואבת מאוד, במיוחד לעם ישראל, אשר בניו נאלצו להילחם זה בזה משני צידי המתרס, אבל גם ממנה יצאנו עם רווחים².

בדרך זו אפשר להבין שהטרגדיה הנוראה של השואה דחפה להקמת המדינה. וככל שמדינת ישראל מתפתחת יותר, מתברר בדיעבד יותר ויותר התפקיד של השבר הנורא אשר מכוחו החלה צמיחה והתפתחות גדולה. כך צריך להסתכל בחיי הכלל וכך גם בחיי הפרט. בתהליך זה של המשבר הרוחני והתעוררות עם ישראל לתחייה, רואה הרב את אותותיה של הגאולה העתידה. אין ספק שהמשבר הרוחני מגלה אצלנו כוחות נסתרים. כבר היום רואים שההסתכלות האמונית היא הרבה יותר גדולה, בריאה וזכה ממה שהייתה לפני שני דורות. הקושיות והשאלות הרבות מאלצות אותנו להתמודד וממילא להתעלות למדרגה חדשה. כמו בשיעור עיון, כשתלמיד שואל שאלה טובה, הוא מרומם את הרמה של השיעור לדרגת ברור גדולה יותר. לכן גם רבי יוחנן היה שמח כל כך בריש לקיש, משום שכל קושיא שלו חידדה את ההבנה יותר ויותר.

² מאמרי הראיה 265: 'המלחמה העולמית הגדולה - תוצאתה היא: החזרת ארץ ישראל לעם ישראל'

ז. מבט הרב על המציאות

כך הרב מסתכל על המציאות. הוא רואה שיש תנועה גדולה של התחדשות, וודאי שהיא הולכת בכיוון שהוא לרצונו של רבש"ע, ממילא מובן שהיא תנועה לשאיפת רוח הקודש. מלבד זאת, הרב מזהה באמת את עומק השאיפה הזו לתיקון עולם, ולבקשת ה' מתוך גדלות, טהרה, ישרות ומידות טובות.

ואם כן, 'תיכף' אנו צריכים לגשת אל ההזרחה העליונה ואמנם, מי יכול לעשות את זה? זהו דבר עליון וכללי מאוד. זה אולי מה שהרב עושה כשהוא מתאר מבטים גדולים ורחבים. כול אורות הקודש מלא בעושר עצום של מבט ספוג באמונה שהרב מאיר.

הרבה תמחו על הרב מדוע הוא משבח את המצב המקולקל הזה, בעיניהם דבריו היו נראים תמימים. אבל הרב מסתכל במבט של אמונה. אין אפשרות להסתכל אחרת משום שאז זה כמו לומר שאין השגחה אלוקית על המציאות.

יש מפרשים שהסדר האלוקי הוא שה' רוצה שהאדם יגיע בעצמו אל השלמות ולכן הוא נותן לו את החופש ליפול. אמנם, גם אם נסביר כך, הרי לה' יש מגמה בכל המהלך הזה. הוא רוצה לשתף את האדם בתכניתו הכללית, באופן שכל ניסיון שהאדם מתנסה בו ולומד ממנו לקח, בסופו של דבר מקרב אותו אל המגמה האלוקית הכללית.

ישנו מאמר של הרב שנכתב אחרי משבר גדול³, ובו הוא כתב שכל משבר שעבר על הישוב הוביל אחריו צמיחה. לפני מלחמת העולם הראשונה חששו שהישוב ייהרס. הרבה נטשו את הארץ בגלל הרעב הנורא, התורכים הציקו מאוד, וחשבו שלא יישארו כאן בארץ יהודים.

³ 'שובו לבצרון' מאמרי הראיה 360: 'כל מי שהוא עוקב את סדרי הישוב, מראשית צעדיו עד עכשיו, יכול הוא להראות בחוש, איך שמכל ירידה אשר סבלנו נצמחה אחר כך עליה והתפתחות יותר גדולה וצעד של דליגה לטובה יצא מכל משבר'.

אבל אחרי המלחמה הייתה דווקא צמיחה גדולה. הרב שם אומר שכך קרה וקורה בכל משבר, משום שזהו סדר העולם.

ח. רעיון החופש

כל ההתמודדויות שאנו מתמודדים איתם נועדו להביא אותנו למדרגה חדשה, ואפשר להיווכח בזה גם במציאות כיום. רעיון 'החופש' הכובש את העולם לכאורה הורס כל חלקה טובה. חוקי המשפט מונעים את ענישת הרעים באופן ממצה כדי לא לפגוע בזכויות הפרט שלהם, וממילא הרשעה מתגברת. בית המשפט מודע לכל זה. הוא מעדיף לשמור על החופש גם במחיר של פגיעה בכמה אנשים, ובלבד שלא יהיה שלטון כזה שתופס אנשים לחינם, חושד בהם לשווא, ופוגע באנשים חפים מפשע.

באמת יש בזה משהו, שהרי החופש הוא דבר בריא. הם מודעים לכך שבגלל החופש ישנם יותר קלקולים, יותר סמים, ויותר בעיות בחינוך. הם יודעים את כול זה, אבל הם אומרים שהמהלך הזה הוא חיובי בסופו של דבר, והנזקים שלו הם בגדר תופעות שוליים שצריך לטפל בהן. הם מאמינים שהדבר הכי טוב הוא כאשר אנשים עושים מה שליבם מבקש, וגם אם הם לא יודעים לבקש נכון - הם ילמדו.

האמת היא שלא בית המשפט הוא זה שמוביל את המהלך הזה, זהו מהלך אלוקי! הקב"ה מוליך את העולם למדרגה שבה הקשר בין העולם והקב"ה ינבע מתוך רצון חופשי פנימי, ולא מתוך הרגלים או לחצים שונים. בסופו של דבר העולם יכיר בה' בעצמו. לכן באמת לא צריך להילחם בקדמה, אלא צריך להשתמש בה נכון. זהו מהלך אלוקי שמציב לנו אתגרים, ואנו צריכים לתרום את חלקנו באופן אקטיבי. לא צריך להילחם בכל דבר חדש גם אם יש בו נזקים, משום שצריך לראות כיצד הוא מועיל ולהשתתף ולהשתמש בו באופן שבאמת יועיל.

ט. לא לפחד כלל

לפני שנים כשהקמנו את אולפנת 'רעיה' הצעתי לעשות חמישה ימי לימודים ולא שישה. לא היה דבר כזה באף בית ספר בארץ. חשבתי שמאחר ומדובר בבנות ממשפחות טובות לא צריך לדאוג מה הם יעשו ביום שישי - הם יעזרו בבית. כשהיו דיבורים להחיל זאת בכל בתי הספר, כולם התנגדו לזה ואני דווקא הייתי בעד. אם בתי הספר החילוניים לא ילמדו ביום שישי, נוכל לאסוף את הילדים ולקרר אותם. אם אנחנו במצב של התגוננות אנחנו לחוצים, אבל אם אנחנו בהתקפה נוכל להגיע אליהם בימי שישי.

הציבור שלנו כל הזמן מתגונן. ממה אנחנו מפחדים? אחרים צריכים לפחד ממנו! כל שיטת הפחדנות תמוהה בעיני. למה שאנחנו נעשה גדר סביב הישובים שלנו? שהערבים יעשו גדר, הם צריכים לפחד מאתנו ולא אנחנו מהם! צריכים להיות ריאליים וזה נקרא להיות ריאלי! לא צריך לפחד מכלום 'כי מלאכיו יצווה לך לשמרך בכל דרכך'. מלאכים מלווים אותנו כול רגע. בשבת אדם בא הביתה ואומר שלום עליכם למלאכים שהולכים איתו. כשאדם עושה מצווה מלווים אותו מלאכים. פעם כשהיו מניחים תפילין כל היום, כשהיו הולכים להתפנות והיו חולצים את התפילין, היו אומרים למלאכים: 'התכבדו מכובדים', תחכו לנו בחוץ⁴. לכן אין מה לפחד. אלפים אלפים של מלאכים מלווים כל בן תורה. כשאדם הולך ברחוב עם מחשבות של דבקות ודברי תורה הוא לא צריך לפחד שמא הוא יושפע לרעה באופן רוחני, הוא זה שמשפיע ואחרים צריכים לפחד ממנו. הפחד הגיע מהחיים בחוץ לארץ, שם תמיד פחדנו שהגויים יתקפו אותנו, ומתוך כך סיגלנו לעצמנו השקפת עולם של פחד. כאן בארץ שורה השכינה ולא צריך לפחד. הרב מלמד אותנו לא לפחד.

⁴ ברכות דף ס' ע"ב - 'הנכנס לבית הכסא אומר התכבדו מכובדים קדושים משרתי עליון תנו כבוד לאלהי ישראל הרפו ממני עד שאכנס ואעשה רצוני ואבא אליכם'

כשרואים משבר מיד צריך לעוט על המציאה ולנסות להפיק ממנה את המירב. כשמגיע גל אפשר להוריד את הראש ואפשר להתעלות ולקבל ממנו תנופה. צריך לגזול את החנית מיד המצרי ולהרוג אותו בעזרתה.⁵ לנצח את האויב עם הנשק שלו. לכן, אנחנו ניקח מהחופש מה שניתן בכדי למגר את ההשקפה המקולקלת שדבקה בו.

י. בין הזמנים

רבי יוחנן היה יושב על פתח המקווה כדי שיראו הנשים את יופיו ויולדו להם ילדים יפים כמוהו (ברכות דף כ' ע"ב). כיוון שהוא היה דבוק בה' הוא לא חשש שהוא יושפע מהנשים אלא הוא היה בטוח שהוא ישפיע. אנחנו צריכים להיות כרבי יוחנן. בחורי ישיבה מפחדים מבין הזמנים. מתאווררים קצת, מטיילים קצת, וגם מפחדים קצת.

באמת לא צריך לפחד מבין הזמנים. ההגנה הטובה ביותר היא ההתקפה. 'אידי דטריד למפלט לא בלע' (חולין דף ח' ע"ב). זהו כלל בהלכות כשרות. אדם מגעיל כלי והכלי פולט את האיסור, ולכאורה באותו רגע הוא יכול לבלוע את האיסור שהכלים הקודמים פלטו במים. אלא כיוון שהוא עסוק בפליטה הוא אינו בולע.

אנחנו צריכים לפתח את הבריאות הזו. זה מה שהרב רוצה מאיתנו, שנצא מהקטנות הזו. לא לפחד מתופעות ומהשקפות שונות אלא לראות איך משתמשים בהן לטובה. יש תופעה של חופש, ממילא אנחנו יכולים לעשות כול מה שאנחנו רוצים, אפשר להשפיע על כולם. השקפות העולם האחרות כבר אינן יכולות לשמור על עצמן בגלל החופש. החופש מבטל את כל האמונות הזרות. בהסתכלות כזו על החופש נוכל להשתמש בו כדי להתרומם יותר אל השלמות אליה אנו

⁵ עפ"י לשון הפסי' ש"ב כג, כא'. (הערת העורך)

שואפים. זהו הכלל בכל דבר. אם אדם נפל, לא מספיק שהוא ישתדל לא ליפול פעם הבאה. הוא צריך לבחון כיצד משתמשים בנפילה כמנוף להתעלות משמעותית יותר. באופן זה היצר הרע כבר יפחד להציק לו, זה כבר לא ישתלם לו, כי בכל פעם שהוא מכשיל את האדם, הוא הופך את הרעה לטובה.

יא. הסתכלות בריאה

המציאות היא מצב נתון, וצריך להבין שלא כל דבר פוגע ומפחיד. הכרה זו היא גישה של בריאות. בריאות של דרך חיים הנובעת מביטחון פנימי של אמונה. אדם לא הולך לבדו, אי אפשר שילך לבדו, ה' הוא מכין מצעדי גבר! ה' איתנו בכל מה שאנו עושים, אחרת לא היה לנו הכוח לעשות אותם.

התומר דבורה אומר שה' הוא סבלן גדול מאוד מפני שכשגנב בא לגנוב הקב"ה מתאפק ולא מונע ממנו את כוח החיים המאפשר לו לגנוב. הקב"ה נמצא כאן בעולם, הוא נותן ליעף כוח ומחייה מתים כל רגע ורגע. הוא נשמת העולם. לכן, כאשר חיים חיי אמונה לא צריך לפחד מכלום בגלל שה' איתנו, ואם כן מי יכול נגדנו. אפילו כל העולם נגדנו, הרי כולו בטל אל ריבונו של עולם.

לא מדובר בהשקפה שנותנת לגיטימציה לדברים רעים. התופעות הן רעות, אבל במקום לפחד מהן צריך לחשוב כיצד להפוך אותן לטוב. כל נפילה היא רעה, אבל אפשר להפוך אותה לעליה. כל העולם הזה הוא הלכתחילה שבדיעבד. נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא (עירובין דף י"ג ע"ב), אבל מאחר ונברא - יהפוך את הכול לטובה. יותר קל בלי העולם הזה בגלל הקשיים שבו, אבל אחרי שכבר ירדנו לכאן, בואו נפיק מהעולם הזה משהו שלא היה אפשרי בלעדיו. אין עניין רק לשרוד את העולם הזה איך שהוא, אלא יש להיעזר בו כמכשיר לעלות למדרגה חדשה.

אנשים שחיים בתמימות בינונית, כלשון הרב, הם חושבים שעבודתם היא המקסימום האפשרי. הם חושבים שעבודת ה' כפי שהם מכירים היא הכי יפה שיכולה להיות, ושאינן עבודה במדרגה גבוהה יותר. לכן הם נבהלים מהשבר של הדור. הם לא מבינים שיש מדרגה יותר גבוהה מהתמימות הזו. הם לא מעלים בדעתם שקיימת עבודת ה' פנימית יותר, עצמאית יותר, בעלת דביקות כזו שכמוה עוד לא הייתה. הם לא חושבים על עבודת ה' עם יותר רוחב לב, השכלה, הבנה והעמקה. הם לא מבינים את זה, אז הם מתייחסים למצב הדור כמשבר נורא, שאם נצליח לקום ממנו אז התיקון המקסימאלי יהיה לחזור למצב שהיה לפני המשבר, שהרי זה הוא המצב הכי טוב שיש.

אבל האמת היא שיש הרבה יותר טוב מזה. הפסוק אומר 'קול צופיך נשאו קול יחדיו ירננו, כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון (ישעיה פרק נ"ב פסוק ח'). הצופים העומדים על המגדלים רואים מי בא ממרחק. הם מצליחים לראות את המשיח מתקרב, אבל העומדים על הקרקע לא רואים אותו, ולכן הם אינם מאמינים לצופים. הרב הוא צופה, והוא רואה את העתיד כבר כאן. הוא מתרומם אל העתיד הרחוק וחי אותו כבר עכשיו. אין אלו דמיונות בלתי מציאותיים, זוהי גדלות!

כשאדם מצליח להתרומם ולהתחבר אל העתיד, הוא לא חי בדמיונות, כי המציאות לעתיד לבוא היא המציאות הכי אמיתית, והרי הוא ניקשר עימה כבר עכשיו.

"והולכתי עוורים בדרך לא ידעו, בנתיבות לא ידעו אדריכם, אשים מחשך לפניהם לאור, ומעקשים למישור, אלה הדברים עשיתים ולא עזבתים"

(ישעיה מב, טז)

(המאמר התפרסם באתר ישיבת בית אל והוכנס לספר ברשות)